

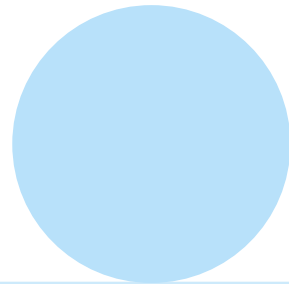
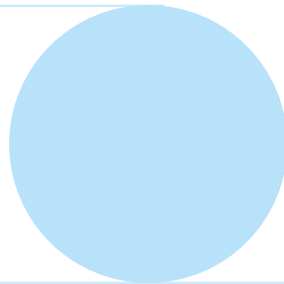
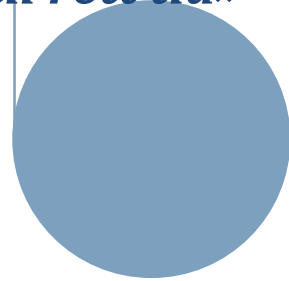

FINNMARKSSYKEHUSET
FINNMÁRKKU BUOHCCIVIESSU

Finnmarkssykehusets ernæringsstrategi 2021-2024

«Rett mat til rett pasient til rett tid»

Innhold

1. INNLEDNING	3
2. VERDIGRUNNLAG.....	4
3. VISJON	4
4. MÅL	5
Hovedmål.....	5
Delmål	5
5. STRATEGISKE SATSNINGSOMRÅDER.....	5
5.1 Ernæringsråd	6
5.2 Lokalt ernæringsnettverk	7
6. IMPLEMENTERING	7
7. REFERANSER OG VEDLEGG	8

1. INNLEDNING

«Rett mat til rett pasient til rett tid»

Studier viser at 30-50% av inneliggende pasienter på sykehus i Norge og andre europeiske land er underernært eller i risiko for underernæring. Underernæring kan forekomme i alle pasientgrupper, uavhengig av vekt, alder og diagnose. Flere faktorer bidrar til at pasienters ernæringsstatus ofte forverres i løpet av sykehusopphold. God ernæringspraksis og tilfredsstillende ernæringsbehandling fremmer behandlingseffekt og forebygger forekomst av komplikasjoner relatert til underernæring. Dette kan dermed bidra til kortere liggetid og færre reinnleggelser.

God ernæringspraksis inkluderer både kartlegging, vurdering og dokumentasjon av pasientenes ernæringsstatus, vurdering av matinntak i forhold til behov, igangsetting av målrettede ernæringstiltak, samt oppfølging og evaluering. Finnmarkssykehusets ernæringsstrategi omfatter alle pasienter i foretaket, hvilket innebærer at alle pasienter skal ernæringskartlegges. Respekt for den enkelte pasients selvbestemmelsesrett, egenverd og livsførsel skal kjennetegne ernæringsarbeidet, samtidig som medisinske behov skal ivaretas. Pasientene skal sikres et balansert næringsinntak, trygt mattilbud, optimalt sammensatt kosthold i henhold til pasientens individuelle behov, samt tilpasset omsorgsfull hjelp ved måltidet.

Ernæringsarbeid på sykehus er komplekst og involverer mange aktører og yrkesgrupper. Det favner bredt - fra innkjøp, lagerføring og logistikk, produksjon, matlagning og servering, til vurdering av ernæringsstatus, tilrettelegging, tiltak og individuell ernæringsbehandling i henhold til den enkelte pasients behov. Ledelsesforankring og tydelig oppgave- og ansvarsfordeling er derfor en forutsetning for å sikre kvalitet og kontinuitet i ernæringsarbeidet.

Finnmarkssykehusets ernæringsstrategi skal sikre at ernæring er en integrert del av behandlingstilbudet ved foretaket og følger myndighetenes anbefalinger, faglige retningslinjer og kunnskapsbasert praksis. Ernæringsstrategien definerer de overordnede mål for ernæringsarbeidet, herunder strategiske satsningsområder for å sikre kvalitetsforbedring, utvikling av mattilbudet, implementering av god ernæringspraksis og kompetanseutvikling.

Finnmarkssykehusets ernæringsstrategi er også gjeldende for tjenester som kjøpes av private aktører. Finnmarkssykehuset skal derfor sikre at kontrakter med eksterne samarbeidspartnere inneholder krav om at aktørene følger sykehusets ernæringsstrategi.

2. VERDIGRUNNLAG

Finnmarkssykehusets kjerneverdier er: Kvalitet, trygghet og respekt.

Finnmarkssykehuset skal yte gode og likeverdige spesialisthelsetjenester til alle som trenger det, uavhengig av alder, kjønn, bosted, økonomi og etnisk bakgrunn. Det skal også legges til rette for forskning og undervisning. Verdigrunnlaget legger til grunn at pasientens behov er utgangspunktet for all behandling og kjernen i all pleie. Våre kjerneverdier skal prege all virksomhet i møte med pasienter, kolleger og eksterne samarbeidsparter.

3. VISJON

Finnmarkssykehuset HF ønsker å være førstevalget innen spesialisthelsetjenester for befolkningen i Finnmark. Foretaket skal innenfor sine tildelte rammer utvikle en organisasjon med fokus på ledelse, faglighet, kvalitet og samhandling med pasienten i fokus.

Finnmarkssykehuset tar utgangspunkt i pasientens behov og ser på pasienten som en aktiv part i pasientforløpet. Innholdet og resultatet av behandlingen, samt pasientens opplevelse av denne, skal måles og danne grunnlag for kvalitetsforbedring. Behandling og sykehusopphold skal preges av høy kvalitet. Pasientene skal oppleve god behandling og god kommunikasjon før, under og etter behandling. Finnmarkssykehuset har et spesielt ansvar for kommunikasjon med samiske pasienter.

4. MÅL

Hovedmål

Ernæringsstrategien skal bidra til at ernæringsarbeidet ved Finnmarkssykehuset har en høy faglig kvalitet og er en naturlig og integrert del av pasientbehandlingen. God ernæringspraksis baseres på kvalitetssikrede retningslinjer og prosedyrer for mattilbud, matomsorg og ernæringsbehandling. Nasjonale faglige retningslinjer og Helsedirektoratets anbefalinger legges til grunn i ernæringsarbeidet.

Delmål

- Alle pasienter innlagt på Finnmarkssykehuset kartlegges for ernæringsstatus, i henhold til prosedyre for ernæringscreening, ved bruk av et elektronisk verktøy basert på «Nutrition Risk Screening 2002».
- Ernæringsstatus, -behov, -tiltak og behandlingsmål dokumenteres i pasientens journal og epikrise, og videreføres til neste omsorgsledd når pasient skrives ut.
- Maten ved Finnmarkssykehuset produseres og serveres i henhold til anbefalinger fra Helsedirektoratet, og i samsvar med pasientens individuelle ernæringsmessige behov.
- Finnmarkssykehusets ansvars- og oppgavefordeling i ernæringsarbeidet skal være kjent for alle ansatte for å sikre kvalitet og kontinuitet. Det skal tilbys opplæring og kompetanseoverføring for alle personalgrupper.
- Finnmarkssykehuset skal ha skriftlige rutiner og prosedyrer for ernæringsarbeidet – fra den overordnede ernæringsstrategien til ernæringsfaglige rutiner og prosedyrer på avdeling, kantine, kjøkken, individuell og gruppebasert pasientveiledning, samt lærings- og mestringskurs.
- Finnmarkssykehuset skal tilby veiledning og kompetanseoverføring innen ernæring overfor kommunehelsetjenesten ved hospitering og direkte veiledning. Ernæringsveiledning i spesialisthelsetjenesten er et supplement til den grunnleggende ernæringskompetansen som primærhelsetjenesten forutsetter å inneha.
- Koding for ernæringsbehandling optimaliseres og sikres gjennom opplæring. Rapportering på kvalitetsindikatorer innen ernæring følges så snart disse er vedtatt nasjonalt.

5. STRATEGISKE SATSNINGSOMRÅDER

Finnmarkssykehusets ernæringsstrategi skal sikre at ernæring inngår som en integrert del av forebygging, utredning, diagnostisering og behandling av pasienter. For å oppnå ernæringsstrategiens hovedmål er det valgt ut strategiske satsningsområder.

Finnmarkssykehuset skal sikre god ernæringspraksis og kvalitet i ernæringstilbudet inkludert mattilbud, matomsorg og ernæringsbehandling gjennom:

- Et overordnet ernæringsråd.
- Et lokalt ernæringsnettverk på hver klinikk.

5.1 Ernæringsråd

Rådet skal være et tverrfaglig sammensatt utvalg med representanter fra de ulike klinikker.

Medlemmene utpekes av klinikk sjefene og oppnevnes av foretaksledelsen, som også oppnevner leder. Bred representasjon i rådet skal sikre at erfaringer, anbefalinger og innspill fra hele foretaket koordineres og ligger til grunn for samlede ernæringsfaglige innstillinger. Det operative arbeidet eies av klinikkene, der linjeledelsen i samarbeid med de lokale ernæringsnettverkene (punkt 5.2) har ansvaret for implementering.

5.1.1 Sammensetning og oppgaver

Ernæringsrådet skal være bredt representert med følgende fag- og profesjonsområder:

- Klinikksjef Kirkenes eller Hammerfest
- Overlege fra motsatt klinikk (Hammerfest eller Kirkenes)
- Representant fra henholdsvis klinikk Alta og Sámi klinihkka
- Medisinsk fagsjef
- Foretakets kliniske dietister / kliniske ernæringsfysiologer
- Brukerrepresentant

God og enhetlig ernæringspraksis i alle foretakets klinikker skal sikres gjennom felles foretaksovergrep og lokale kompetansehevende tiltak. Ernæringsrådet skal være en pådriver i arbeidet med å koordinere og utvikle ernæringsrelaterte prosedyrer i samarbeid med relevante fagmiljøer ved klinikkene. Ernæringsrådet skal også bistå linjeledelsen ved å være et rådgivende organ i ernæringsfaglige spørsmål, samt bistå i kartlegging av behov for kompetansehevende tiltak. Tiltakene koordineres med HR og fagstillinger ved avdelingene.

Ernæringsrådet oppgaver inkluderer:

- Bidra til at foretaket har en hensiktsmessig ansvars- og oppgavefordeling for ernæringsarbeid.
- Tydeliggjøre hvilke oppgaver som skal løses, og hvilke faggrupper som er ansvarlig.
- Kartlegge og bistå i utvikling av ernæringskompetanse.
- Involvere og hente inn nødvendig bistand i organisasjonen når det er nødvendig.
- Opprette arbeidsgrupper for å arbeide med spesifikke tiltak som vil bidra til implementering av Ernæringsstrategien.
- Bidra i utredning av ressursbehov og kostnadsvurdering av tiltak som er nødvendig for implementering.

5.1.2 Leder av ernæringsrådet

Leder av ernæringsrådet har ansvar for å koordinere og følge opp ernæringsrådets arbeid med implementering av ernæringsstrategien. Oppgaver inkluderer blant annet å:

- Ledes ernæringsrådet og fasilitere rådets arbeid.
- Koordinere og være kontaktperson for de lokale ernæringsnettverkene.
- Legge til rette for samarbeid og kommunikasjon mellom relevante fagmiljøer.
- Koordinere innkalling til møter, nødvendig referater og rapportering.

5.2 Lokalt ernæringsnettverk

Etablering av lokale ernæringsnettverk ved klinikkene skal bidra til at ernæring inngår som en integrert del av pasientbehandlingen. Nettverkene er viktige ressurser i kartleggingen av lokale behov for kompetansehevede tiltak og lokal implementering av Ernæringsstrategien ved de enkelte klinikker. Hvert nettverk er ansvarlig for å iverksette lokale handlingsplaner.

5.2.1 Sammensetning og oppgaver

De lokale nettverkene innen ernæring pekes ut av den enkelte klinikkledelse. Nettverkets størrelse besluttes av klinikkjefen. Sammensetningen av nettverket bør avspeile hele klinikken. Nettverkene bør ha følgende fag- og profesjonsområder:

- Fagsykepleiere
- Enhetsledere
- Representanter fra kjøkken
- Foretakets klinisk dietist/klinisk ernæringsfysiolog
- Representant fra pleiepersonell

De lokale ernæringsnettverkene oppgaver inkluderer:

- Bidra til hensiktsmessig ansvars- og oppgavefordeling lokalt på hver sin klinikk.
- Tydeliggjøre hvilke oppgaver som skal løses, og hvilke faggrupper som er ansvarlig.
- Kartlegge lokale behov for ernæringskompetanse og tiltak for implementering av Ernæringsstrategien.
- Arbeide med spesifikke lokale tiltak for implementering av Ernæringsstrategien. Bl.a. gjennom arbeidsgrupper som Ernæringsrådet utnevner.
- Utarbeide lokale handlingsplaner.

6. IMPLEMENTERING

Etablering av ernæringsrådet og oppnevning av medlemmer skal iverksettes av foretaksledelsen. Klinikklederen er ansvarlig for opprettelse av de lokale ernæringsnettverkene. Det bør være særlig fokus på:

- Forankring av ernæringsstrategien.
- Ledelsesforankring og tydelig oppgave- og ansvarsfordeling i tråd med anbefalinger fra Helsedirektoratet.

- Kartlegging og detaljering av behov for kompetanse og kompetansehevende tiltak med hensyn til videre plan- og budsjettarbeid.
- Handlingsplaner for årlig evaluering og rapportering i henhold til måloppnåelse.
- At ernæring står på dagsorden i foretaket gjennom samarbeid mellom ernæringsrådet og foretaksledelsen.
- Gjennomføre aktuelle tellinger og rapportering når dette kan gjøres ved automatisk uttrekk.

7. REFERANSER OG VEDLEGG

- 1) Kosthåndboken. Veileder i ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenesten. Helsedirektoratet 2012. <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/kosthandboken-veileder-i-erneringsarbeid-i-helse-og-omsorgstjenesten>
- 2) Nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring. <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/nasjonal-faglig-retningslinje-for-forebygging-og-behandling-av-underertering>
- 3) Nasjonale faglige retningslinjer. Forebygging, utredning og behandling av overvekt og fedme hos voksne. <https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/390/nasjonal-faglig-retningslinje-for-forebygging-utredning-og-behandling-av-overvekt-og-fedme-hos-voksne.pdf>
- 4) Nasjonale faglige retningslinjer. Forebygging, utredning og behandling av overvekt og fedme hos barn og unge. <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/nasjonal-faglig-retningslinje-for-forebygging-utredning-og-behandling-av-overvekt-og-fedme-hos-barn-og-unge>
- 5) Nasjonale kliniske retningslinjer for Diabetes. Forebygging, diagnostikk og behandling. Helsedirektoratet 2016. <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/diabetes>
- 6) Nasjonale faglig retningslinje for behandling og rehabilitering ved hjerneslag. <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/nasjonal-faglig-retningslinje-for-behandling-og-rehabilitering-ved-hjerneslag>
- 7) Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold (2017-2021). Sunt kosthold, måltidsglede og god helse for alle! <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-handlingsplan-for-bedre-kosthold-20172021/id2541870/>